

Súd: Okresný súd Bratislava II
Spisová značka: 10C/13/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1213200724
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oľga Nižňanská
ECLI: ECLI:SK:OSBA2:2015:1213200724.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava II v Bratislave v konaní pred sudkyňou JUDr. Oľgou Nižňanskou, v právnej veci navrhovateľky: I. V. N., U., M.. XX.X.XXXX, C. M. X F. Q., G. P., zastúpená advokátom Mgr. Jurajom Švecom, Bajkalská 2/a v Bratislave, proti odporcom: 1. L. U.Í., M.. X.X.XXXX, J. L. X F. Q., G. P., zastúpená kolíznym opatrovníkom: L. Č. Q. - D., L. XX F. Q., 2. I. T. U., M.. XX.XX.XXXX, U. X F. Q., G. P., zastúpený: JUDr. Dušan Pohovej & partners, s.r.o., Nám. Slobody 10 v Bratislave, o neplatnosť právneho úkonu, takto

rozhodol:

Súd určuje, že Darovacia zmluva uzatvorená dňa 20.12.2012 medzi odporkyňou v 1. rade ako darykyňou a odporcom v 2. rade ako obdarovaným, ktorej predmetom bolo darovanie podielu 4/6-ín na nehnuteľnostiach zapísaných na LV č. XX pre k.ú. F. F. Q., okres Bratislava II, parcely registra "C", evidované na katastrálnej mape ako parcela č. XXX - zastavané plochy a nádvorcia o výmere 24 m² a parcela č. XXX - záhrada o výmere 975 m², je neplatná.

Odporkyňa v 1. rade a odporca v 2. rade sú p o v i n í zaplatiť navrhovateľke spoločne a nerozdielne náhradu trov konania 272,01 € na č.ú.: P. a náhradu trov právneho zastúpenia 602,21 € na účet Mgr. Juraja Šveca, č.ú.: P., do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

Navrhovateľka sa návrhom podaným na súd dňa 14.1.2013 a v priebehu konania upraveným, domáhala vydania rozhodnutia v znení, ako je uvedené vo výrokovej časti tohoto rozsudku.

Navrhovateľka je spoluvlastníčkou nehnuteľností vedených na LV č. XX v k.ú. F. v podiele 1/6. V rovnakom podiele 1/6 je spoluvlastníkom aj odporca v 2. rade (brat) a odporkyňa v 1. rade (matka) je spoluvlastníčkou nehnuteľností v zostávajúcich 4/6 - inách.

Navrhovateľka dňa 9.1.2013 z informatívneho výpisu z LV č. XX pre k.ú. F. zistila, že ku dňu 27.12.2012 bola na ňom vyznačená plomba z dôvodu konania o návrhu na vklad pod F.-XXXXX/XXXX.

Odporkyňa v 1. rade trpí duševnou poruchou - senilnou demenciou stredného stupňa a nemôže zostať bez opatery. Preto jej navrhovateľka na odporúčanie ošetrujúcej lekárky zabezpečila opatrovateľskú službu a je s ňou v každodennom kontakte.

Odporca v 2. rade začal približne pred 7-8 rokmi využívať intenzívne vyššie uvedené nehnuteľnosti, ktorých je 1/6 - inovým spoluvlastníkom, a to záhradu ako aj záhradnú chatku, bez súhlasu ostatných spoluvlastníkov si tam zriadil sídlo spoločnosti, vymenil dvere, zámok a navrhovateľke tak znemožnil tieto nehnuteľnosti užívať. Tento stav viedol k tomu, že navrhovateľka navrhla vysporiadať spoluvlastnícke

vzťahy tak, že chcela odporcu vyplatiť. S tým nesúhlasila odporkyňa v 1.rade, ktorá uviedla, že nehnuteľnosti chce užívať a po jej smrti sa jej podiel rozdelí rovným dielom pre obe deti, resp. vnúčatá.

Po zistení plomby na LV č.XX telefonovala navrhovateľka s odporkyňou v 1.rade a následne ju na druhý deň aj navštívila. Po rozhovore usúdila, že odporkyňa v 1.rade darovala svoj podiel na nehnuteľnostiach odporcovi v 2.rade.

Proti vkladovému konaniu dala na Kataster nehnuteľností námietky, ktoré však neboli akceptované.

Vzhľadom na diagnostikovanú duševnú poruchu odporkyne v 1.rade je navrhovateľka toho názoru, že v prípade tohto cudzovacieho právneho úkonu ide o jeho absolútnu neplatnosť, nakoľko odporkyňa v 1.rade nebola v čase jeho uzavretia schopná posúdiť jeho následky.

Naliehavý právny záujem na určení neplatnosti darovacej zmluvy zdôvodnila navrhovateľka tým, že bez tohoto určenia by bol jej spoluvlastnícky vzťah narušený, nakoľko vzhľadom na doterajšie správanie sa odporcu v 2. rade, tento by jej po získaní väčšinového podielu na nehnuteľnostiach, úplne znemožnil užívanie nehnuteľnosti v rozsahu jej spoluvlastníckeho podielu.

Odporca v 2. rade sa k návrhu vyjadril v písomnom podaní doručenom súdu 16.5.2013. V ňom uviedol, že odporkyňa v 1.rade netrpí žiadnou duševnou poruchou, ktorá by jej bránila uzatvoriť darovaciu zmluvu, je plne spôsobilá na právne úkony a tvrdenia navrhovateľky nie sú pravdivé. Navrhovateľka podala žalobu účelovo, pretože mala záujem svoj podiel na nehnuteľnosti predať, čomu sa on s matkou snažil zabrániť tak, že matka svoj podiel darovala jemu.

Odporca v 2. rade je toho názoru, že darovacia zmluva je platná, navrhovateľka nepreukázala ani naliehavý právny záujem na určení jej neplatnosti, preto žiada návrh zamietnuť ako nedôvodný.

Navrhovateľka v reakcii na vyjadrenie odporcu v 2.rade v podaní doručenom súdu dňa 2.10.2013 uviedla, že jeho tvrdenia sú právne nezmyselné. Počiatočný pokojný stav užívania nehnuteľností sa výrazne zmenil po tom, čo odporca začal záhradu aj chatku využívať viac na svoje podnikateľské zámery, než záhradkárске účely, pričom jej znemožnil faktický výkon jej spoluvlastníckych práv. Zamedzil jej prístup do chaty aj do garáže, čo bolo dôvodom podania žaloby a návrhu na vydanie predbežného opatrenia. Súdne konanie sa vedie pod sp. zn. 50C/161/2013.

V ďalšom podaní zo dňa 4.10.2013 navrhovateľka oznámila, že bol podaný návrh na pozbavenie spôsobilosti na právne úkony odporkyne v 1. rade. Konanie sa vedie pod sp. zn. 27Ps/14/2013.

Súd vykonal vo veci dokazovanie výsluchom účastníkov konania, oboznámil sa s obsahom listinných dôkazov založených v spise, vykonal znalecké dokazovanie, pričom dospel k záveru, že návrh je dôvodný.

Z Výpisu z LV č. XX pre k.ú. Q. - F. vyplýva, že spoluvlastníkmi nehnuteľností a to parcely č.XXX o výmere 24 m² - zastavané plochy a nádvoría a parcely č. XXX o výmere 957 m² - záhrady sú:

1. L. U. (odporkyňa v 1. rade) v podiele 4/6,
2. V. N., I.. (navrhovateľka) v podiele 1/6
3. T. U., I.. (odporca v 2. rade) v podiele 1/6.

Na LV je vyznačená Plomba na základe F.-XXXXX/XXXX.

Súd si vyžiadal zo Správy katastra pre hlavné mesto SR Bratislavu Vkladový spis pod F.- XXXXX/XXXX, ktorého obsahom bola Darovacia zmluva zo dňa 17.12.2012. Jej predmetom bolo darovanie nehnuteľností vedených na LV č. XX v podiele 4/6 z celku. Ako darca je uvedená odporkyňa v 1. rade, ako obdarovaný je uvedený odporca v 2. rade.

Rozhodnutím Správy katastra pre hlavné mesto SR Bratislavu zo dňa 28.1.2013 pod č. F.-XXXXX/XX bolo konanie o návrhu na vklad vlastníckeho práva z Darovacej zmluvy zo dňa 17.12.2012 prerušené. Dôvodom prerušenia bolo vyriešenie predbežnej otázky, ktorá je predmetom súdneho sporu pod sp. zn. 10C/13/2013.

Súd vypočul účastníkov konania na pojednávaní dňa 10.10.2013. Navrhovateľka na svojom návrhu v celom rozsahu zotrvala. Naliehavý právny záujem na určení neplatnosti Darovacej zmluvy podoprela judikátom NS ČR pod sp. zn. 22Cdo/446/2002, 30Cdo/2027/2008, ako aj NS SR 4Obo/118/2008. Kladné rozhodnutie súdu podľa jej názoru priaznivo ovplyvní právne postavenie navrhovateľky v tom, že nepríde k zavkladovaniu spornej zmluvy, odporca v 2. rade sa nestane väčšinovým spoluvlastníkom nehnuteľností, čo by výrazne zhoršilo jej súčasné postavenie, navrhovateľka zostane potenciálnou zákonnou dedičkou po odporkyni v 1. rade, odstráni sa stav neistoty voči odporcovi v 1. rade, ktorý jej bráni v užívaní nehnuteľností. Ďalej navrhovateľka uviedla, že odporkyňa v 1. rade trpí duševnou poruchou, ktorá jej znemožňuje posúdiť následky svojho konania. Opísala priebeh zhoršovania sa jej zdravotného stavu, ako aj priebeh zhoršenia užívania spoločných nehnuteľností v dôsledku správania sa odporcu v 2. rade. Ďalej uviedla, že k matke má hlboký emocionálny vzťah, pričom odporca v 2. rade zneužil jej zlý zdravotný stav k podpísaniu Darovacej zmluvy.

Odporca v 2. rade pri výsluchu odmietol tvrdenia, že odporkyňa v 1. rade nevedela posúdiť následky svojho konania. Uviedol, že to bola jej vôľa darovať mu svoju časť nehnuteľností. Pred úkonom darovania navštívila aj psychiatra a prešla i laickou kontrolou u notára pred podpisom zmluvy.

Súd pristúpil aj k výsluchu odporkyne v 1. rade, ktorá sa pojednávania zúčastnila. Na otázku súdu, či vie posúdiť, z akého dôvodu prišla na pojednávanie uviedla, že asi kvôli pozbaveniu spôsobilosti na právne úkony. Na ďalšiu otázku, či si pamätá, aký podiel nehnuteľností vlastní uviedla, že každý z nich vlastní 1/3-inu a ona si želá, aby všetci mali rovnaké podiely. Na otázku, či si pamätá, že podpísala Darovaciu zmluvu, v ktorej svoj podiel darovala synovi (odporcovi v 2. rade) uviedla, že si na také niečo veru vôbec nepamätá. Rovnako odpovedala aj na otázku, či bola na Notárskom úrade podpísať zmluvu. Ďalej odporkyňa v 1. rade uviedla, že má len dve deti a želá si, aby mali rovnaký podiel na nehnuteľnostiach, keď tu ona už nebude.

V ďalšom konaní si súd po informácii zo strany navrhovateľky pripojil spis pod sp. zn. 27Ps/14/2013 z ktorého zistil, že Rozsudkom zo dňa 10.2.2014 pod č. k. 27Ps/14/2013-41 bola odporkyňa v 1. rade pozbavená spôsobilosti na právne úkony. Za opatrovníčku jej súd ustanovil navrhovateľku.

Z dôvodu kolízie záujmov medzi navrhovateľkou, ako opatrovníčkou odporkyne v 1. rade a odporkyňou v 1. rade, ktoré sa nachádzajú v opačnom procesnom postavení, súd Uznesením zo dňa 21.5.2014 ustanovil odporkyni v 1. rade pre konanie kolízneho opatrovníka - L. Č. Q. - D. a s týmto opatrovníkom následne pokračoval v konaní.

Vo veci bolo nariadené znalecké dokazovanie na otázku, či odporkyňa v 1. rade bola v čase podpisu Darovacej zmluvy zo dňa 20.12.2012 schopná posúdiť obsah a následky svojho konania.

Zo Znaleckého posudku znalkyne z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, MUDr. Andrei Heretikovej Marsalovej a z jeho záveru zo dňa 4.4.2015 vyplýva, že "s ohľadom na všetku dostupnú zdravotnú dokumentáciu, ako aj po získaní objektívnej anamnézy od príbuzných, na základe znaleckého psychiatrického vyšetrenia menovanej a po zvážení pravdepodobných priebehových charakteristík ochorenia, L. U. v čase podpisovania darovacej zmluvy dňa 20.12.2012 nebola schopná plne pochopiť a posúdiť obsah a následky tohto právneho úkonu".

K Znaleckému posudku nemali účastníci konania žiadne námietky.

Podľa § 80 písm. c) O.s.p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Podľa § 38 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, pokiaľ ten, kto ho urobil, nemá spôsobilosť na právne úkony.

Podľa § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka takisto je neplatný právny úkon osoby konajúcej v duševnej poruche, ktorá ju robí na tento právny úkon neschopnou.

Pri určovacej žalobe je existencia naliehavého právneho záujmu nevyhnutnou podmienkou k tomu, aby bolo súdu umožnené vo veci meritórne rozhodnúť. Navrhovateľ má právny záujem na takomto určení existencie práva, alebo právneho vzťahu vtedy, ak by bez tohto určenia bolo jeho právo, alebo právny záujem, na ktorom sa zúčastňuje ohrozený, alebo neistý. K vzniku naliehavého právneho záujmu stačí také správanie sa odporcu, ktoré nasvedčuje jeho úmyslu porušiť právo navrhovateľa, alebo mu spôsobiť ujmu na jeho postavení. Určovací návrh je tak prostriedkom umožňujúcim poskytnutie ochrany právneho postavenia navrhovateľa skôr, než toto jeho postavenie bude narušené. Jeho cieľom je zásadne poskytnutie preventívnej ochrany, v čom spočíva jeho rozdiel od návrhu na plnenie, ktorého uplatnenie prichádza do úvahy až vtedy, keď už právo navrhovateľa porušené bolo, takže jeho cieľom je reparácia.

V prejednávanej veci sa navrhovateľka domáhala určenia, že Darovacia zmluva uzatvorená medzi odporkyňou v 1. rade a odporcom v 2. rade dňa 20.12.2012 je neplatná. Návrh podala na súd v čase, keď na katastri nehnuteľností ešte len prebiehalo vkladové konanie. Vzhľadom k tomu, že právne postavenie navrhovateľky ako spoluvlastníčky nehnuteľností, ktoré boli predmetom vkladu, by sa po tomto úkone vo vzťahu k odporcovi v 2. rade ako ďalšiemu spoluvlastníkovi výrazne zhoršilo, tunajší súd má za to, že navrhovateľka preukázala svoj naliehavý právny záujem na určovacej žalobe. Jej právne postavenie sa vo vzťahu k odporcovi v 2. rade v priebehu vkladového konania stalo ohrozeným a neistým, pretože nie je bez významu, že týmto vkladom by nastala zásadná zmena okruhu osôb, ktoré sú spoluvlastníkmi dotknutej nehnuteľnosti ako aj zásadná zmena vo vlastníctve podielov v neprospech navrhovateľky, ktorá by mohla viesť k úplnému zbaveniu jej vlastníckeho práva, s poukazom na práva väčšinových vlastníkov zakotvené v Občianskom zákonníku. Nie je tiež bez významu, že po zavkladovaní práv z dotknutej Darovacej zmluvy by odporkyňa v 1. rade svoje spoluvlastnícke práva stratila, pričom poukaz na skutočnosť, že konala v duševnej poruche, ktorá ju robila na tento úkon neschopnou, čo predznamenalo aj jej neskoršie pozbavenie spôsobilosti na právne úkony, bol ďalším z argumentov, pre ktoré súd pristúpil k rozhodovaniu o merite prejednávanej veci. Vyhovením návrhu navrhovateľky súd predišiel identickej žalobe, ktorú by odporkyňa v 1. rade v zastúpení navrhovateľkou ako jej súdom ustanovenou opatrovníčkou s určitosťou voči odporcovi v 2. rade podala. Keďže účelom posúdenia otázky naliehavého právneho záujmu je aj preventívny charakter tohto inštitútu voči prípadným ďalším žalobám v prípadoch, kedy určovacia žaloba môže definitívne vyriešiť sporné vzťahy medzi účastníkmi konania a ďalším žalobám tak v budúcnosti predísť, súd ustálil, že navrhovateľka splnila podmienku naliehavosti právneho záujmu na určení neplatnosti napadnutého právneho úkonu. Vyriešenie tejto otázky súdom bolo tiež zásadným dôvodom, pre ktorý kataster nehnuteľností prerušil prebiehajúce vkladové konanie, čo následne aj zapísal do Poznámky na LV č.XX pre k.ú. F..

Nariadeným znaleckým dokazovaním bolo jednoznačne a bez akýchkoľvek pochyb v ďalšom konaní preukázané, že odporkyňa v 1. rade v čase, keď prišlo z jej strany k podpisu Darovacej zmluvy dňa 20.12.2012 konala v duševnej poruche, ktorá ju na tento úkon robila neschopnou. S poukazom na vyššie citované ustanovenia Občianskeho zákonníka a vyššie uvedený záver znaleckého dokazovania súd dospel k názoru, že návrh navrhovateľky je dôvodný, a preto mu v celom rozsahu vyhovel.

O náhrade trov konania bolo rozhodnuté podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Navrhovateľka bola v spore úspešná, preto jej sú priznal plnú náhradu trov konania spočívajúcu v zaplatenom súdnom poplatku za podaný návrh v sume 99,50 €, v spotrebovanom preddavku na znalecké dokazovanie v sume 172,51 € a v trovách právneho zastúpenia navrhovateľky advokátom Mgr. Jurajom Švecom, ktorý trovy vyčíslil písomným podaním zo dňa 11.12.2015 v sume 728,59 €.

Súd priznal podľa vyhl. č. 655/2004 Z.z. odmenu za právne zastúpenie nasledovne:

1. prevzatie veci a príprava zastúpenia 11.1.2013	60,07 €
2. podanie žaloby 14.1.2013	60,07 €
3. informatívny výsluch 19.2.2013	60,07 €
4. doplnenie návrhu 1.3.2013	60,07 €
5. stanovisko k vyjadreniu odporcu v 2.rade 2.10.2013	60,07 €
6. účasť na pojednávaní 10.10.2013	60,07 €
7. účasť na pojednávaní 15.5.2014-1/4 úkonu	15,02 €
8. účasť na pojednávaní 16.9.2014	61,87 €
9. účasť na pojednávaní 10.12.2015	64,53 €

Spolu za úkony právnej pomoci v sume 501,84 € + 20% DPH v sume 100,37 €, čo je celkom 602,21 €.

Súd nepriznal navrhovateľke odmenu vyčíslenú zo strany jej právneho zástupcu za žiadosť o ustanovenie kolízneho opatrovníka zo dňa 14.4.2014, nakoľko o tejto skutočnosti súd koná aj bez návrhu, pričom táto okolnosť súdu vyplynula z konania vo veci 27Ps/14/2013 a teda tento úkon bol nadbytočný.

Ďalej súd nepriznal ani odmenu za poradu právneho zástupcu s klientkou dňa 28.4.2015, pretože o takejto porade nebol do spisu založený žiadny dôkaz.

O vrátení nespotrebovaných preddavkoch na znalecké dokazovanie bude rozhodnuté samostatným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia, na tunajšom súde, písomne, v troch vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci _____
samer, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, _____
oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného _____
zákona (§ 251, ods. 1, veta prvá OSP).